

Aan
de gemeenteraad

Datum 19 mei 2020
Zaaknummer InProces BBV: 2020-0060152
Betreft Startnotitie herijking Toekomstvisie Sportparken

Vergadering van

Portefeuillehouder: Marco Stam
Begrotingsprogramma Gezond en Levendig Dordrecht
Pijler Sociale Leefomgeving
Kernteam/Opgave: Stad - Sport
Auteur: Sjors Koole
E-mail: s.koole@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Heleen Kromkamp
Openbaar: Ja

Voorgesteld besluit

de inhoudelijke kaders ten aanzien van het Programma Sportparken, zoals geformuleerd in deze Startnotitie, vast te stellen;

in te stemmen met het in de Startnotitie Programma Sportparken voorgestelde proces.

Startnotitie

Wat is de aanleiding?

De Toekomstvisie Sportparken gemeente Dordrecht (RIS 1511219) is in 2015 door de gemeenteraad vastgesteld. In relatie tot actuele vraagstukken, bijvoorbeeld rondom de sportparken Krommedijk, Schenkeldijk en Amstelwijck, komt deze visie regelmatig ter sprake in de gemeenteraad. De behoefte aan "herijking" van de Toekomstvisie Sportparken is in juni 2019 geuit in de commissie Sociale Leefomgeving. Op 2 oktober 2019 is deze behoefte herhaald tijdens een toelichting van team Sport aan de commissie over het werkveld in Dordrecht. Het coalitieakkoord, dat na de Toekomstvisie Sportparken is vastgesteld, vraagt ook om een herijking van de visie en een bredere blik op gebruik en de omgeving. In 2015 is de Toekomstvisie opgesteld vanuit de gedachte om met minder structurele middelen, toch grote ambities uit te spreken. Medio 2020 is het creëren van rust, duidelijkheid en realistische plannen de belangrijkste opgave waar de stad en de sportaanbieders behoefte aan hebben. Met deze Startnotitie willen we de kaders vaststellen, waarmee de komende maanden verder wordt gewerkt.

We herkennen de behoefte om de Toekomstvisie Sportparken te herijken. De Toekomstvisie lijkt te zijn ingehaald door andere ontwikkelingen in de stad, waarbij het belang van sport misschien niet altijd even goed geborgd is. Ook het ontbreken van een duidelijke uitvoeringsagenda is een oorzaak dat vraagstukken niet tot afrondende besluitvorming in de gemeenteraad komen. Daarnaast moet benoemd worden dat het algemene belang om te komen tot de ontwikkeling van bloeiende sportparken regelmatig wordt overstemd door belangen van de individuele sportaanbieders. Dit belemmert de samenwerking tussen gemeente en verenigingen in de uitvoering van de visie.

Vijf jaar na vaststelling van de Toekomstvisie is dan ook een goed moment om te kijken hoe we er voor staan. Hebben we als gemeente de basis op orde op de sportparken? Wat zijn de resultaten van de afgelopen vijf jaar en waar is actie en/of bijstelling van de visie gewenst? Dragen de opgaven uit de visie bij aan de doelstellingen uit het coalitieakkoord? En er zijn landelijke trends en nieuwe wensen vanuit de gebruikers. Ondertussen spelen er ook onderhouds- en investeringsvraagstukken, zoals LED verlichting of de zorgplicht bij infill kunstgras. Tot slot vragen ook andere opgaven, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, bewegen, ontmoeten, duurzaamheid en groenblauw, om een integrale blik op het gebruik van de sportparken in Dordrecht. In het kader van de Omgevingsvisie moeten sportparken bijdragen aan een gezonde stad, waarbij bewoners verleid worden tot meer beweging en sociale interactie.

Op 18 november is een eerste bijeenkomst georganiseerd voor sportaanbieders in de stad. Samen is teruggekeken op de afgelopen jaren en de uitvoering van de Toekomstvisie Sportparken. De sportaanbieders gaven duidelijk aan ontevreden te zijn over de uitvoering van de Toekomstvisie: deze visie is gericht op bezuinigingen en niet op ontwikkeling. Sportaanbieders zien geen duidelijke kaders en/of regie vanuit de gemeente om te komen tot uitvoering op basis van draagvlak onder de sportaanbieders. Het ontbreken van kaders en regie leidt volgens de sportaanbieders tot langslappende dossiers en negatieve beeldvorming over de gemeente onder de sportaanbieders. (zie bijlage)

Programma Sportparken

In deze Startnotitie wordt aangegeven hoe wordt toegewerkt naar een "Programma Sportparken" en welke uitgangspunten de basis vormen. Het opstellen van een Programma Sportparken in plaats van een visie is in lijn met de Omgevingswet en de Omgevingsvisie. Laatstgenoemde vervangt alle visies op het gebied van de fysieke leefomgeving en borgt de integraliteit met andere (fysieke) beleidsthema's.

Gezien de te zetten vervolgstappen is het wenselijk om de uitgangspunten voor het Programma Sportparken te toetsen en vast te laten stellen door de gemeenteraad. Hiermee ontstaat tevens inzicht in de verwachtingen over zowel de inhoud als het proces.

Evaluatie Toekomstvisie Sportparken 2015

In 2015 zijn zes kernelementen geformuleerd als basis voor de Toekomstvisie Sportparken:

1. Dordrecht profileert zich als sportstad
  - Laagdrempelige sportvoorzieningen als onderdeel van de wijk
  - Openbare sport- en recreatieparken in het hart van de stad
  - Grote stedelijke voorzieningen met een regionale of landelijke uitstraling
2. Samenwerking en multifunctionaliteit centraal
3. De ruimte op de sportparken wordt optimaal benut
4. De gemeente kan zo nodig sportparken sluiten
5. De verenigingen en sporters gaan meer betalen
6. De gemeente onderzoekt alternatieve managementmodellen / andere rol aannemen als gemeente

Naast deze kernelementen zijn in 2015 ook opgaven en ontwikkelingen benoemd. In bijlagen 1 en 2 is een eerste stand van zaken weergegeven over hoe invulling is gegeven aan deze opgaven en ontwikkelingen, en of verdere acties nodig zijn.

Na een quick scan blijkt dat op ieder onderdeel verdere acties nodig zijn. Het betreft allereerst vaak een (nieuwe) inventarisatie van ontwikkelingen, wensen en mogelijkheden. Dit zal in het Programma Sportparken vertaald worden naar mogelijk nieuwe of aangepaste opgaven. Een verdere invulling van deze opgaven wordt geconcretiseerd naar activiteiten, zodat duidelijk wordt wat de komende jaren te doen staat en verwacht mag worden. 'Nog benodigde acties' uit de tabellen in de bijlage betreffen vaak ook samenwerkingen, de rol die de gemeente aan moet nemen en de relatie met de ruimtelijke inrichting. Ook dit komt terug in het op te stellen Programma Sportparken.

In de Toekomstvisie Sportparken zijn ook feiten en cijfers genoemd over de situatie in 2015 ten aanzien van:

- Aantal sportparken en verenigingen
- Rol van de gemeente en de verenigingen
- Kosten en inkomsten
- Vraag en aanbod van velden

Deze gegevens vragen om een actualisatie om zo duidelijkheid te krijgen in de basisgegevens waarop we ons werk baseren. Wat is bijvoorbeeld nodig om te voorzien in regulier onderhoud? Door deze inventarisatie kan bezien worden in hoeverre 'de basis op orde is' en waar (gemeentelijke) ingrepen nodig zijn.

Overige gerelateerde opgaven

Naast inzicht in de huidige stand van zaken ten aanzien van 2015, zijn er ook opgaven die de Toekomstvisie Sportparken uit 2015 in een ander daglicht zetten.

Onderstaand wordt aangegeven met welke opgaven rekening gehouden moet worden bij het opstellen van het Programma Sportparken. Per opgave is aangegeven hoe de connectie met sport(parken) in die documenten is benoemd. In bijlage 3 worden de uitgangspunten per opgave uitgebreider toegelicht. De onderstaande weergave is een momentopname van de opgaven die op dit moment bekend zijn. In het vervolgtraject worden de genoemde ontwikkelingen geactualiseerd of aangevuld.

Groeiagenda

- Sportparken in Dordrecht sluiten aan bij de behoeften en groei van de bevolking.

Coalitieakkoord 2018-2022

- Investeren in recreatieve voorzieningen die verleiden tot (samen) bewegen en bijdragen aan de woonaantrekkelijkheid van de stad, zowel in het centrum als buitengebied.
- Investeren in het verenigingsleven en in het breder gebruik en de (her)inrichting van de vier grote, bestaande stadssportparken (Schenkeldijk, Krommedijk, Reeweg en Stadspolders).
- Verenigingen meer de samenwerking op laten zoeken, bij voorkeur in een koepelorganisatie.
- De verbinding tussen sportparken en de omliggende wijken, scholen en instellingen stimuleren (bijvoorbeeld via fietsverbindingen, en gymzalen).

Verenigingshallenplan

- Het Verenigingshallenplan wordt voornamelijk voortgezet. Wel gaan we op zoek naar meer en andere gebruikers (zoals onderwijs) en gebruiksmogelijkheden, clustering en samenwerking door het gesprek aan te gaan met sportverenigingen en andere belanghebbenden bij een overdekte accommodatie.
- We willen actief kansen benutten ten behoeve van een goede spreiding van sporthallen over de stad, een goede exploitatie en hogere bezettingsgraad van de hallen (onder meer door koppelingen te maken met onderwijs).
- Het samenbrengen van ontwikkelingen met betrekking tot huisvesting bewegingsonderwijs (scholen) en verenigingshallen biedt kansen voor integrale, kosten efficiënte oplossingen, maar kan ook consequenties hebben voor de locaties van de VHP-hallen en gymzalen.

Integraal huisvestingsplan gymzalen

- Waar mogelijk maken we de connectie tussen de vervanging/renovatie van gymzalen, het Programma Sportparken en het VHP. Huidige locaties van bestaande gymzalen en sporthallen hoeven hierbij geen belemmerende rol te spelen.
- Het maken van een integrale afweging (sport en onderwijs) kan voordelen opleveren. Een zaal die zowel geschikt is voor onderwijs als voor recreatief gebruik biedt meer mogelijkheden voor het gymnastiekonderwijs en is voordeliger in de exploitatie (dit kan dus ook in de wijk zijn).

- Het samenbrengen van ontwikkelingen met betrekking tot huisvesting bewegingsonderwijs (scholen) en verenigingshallen biedt kansen voor integrale, kosten efficiënte oplossingen, maar kan ook consequenties hebben voor de locaties van de VHP-hallen en gymzalen.

Ingediende Tennisvisie (geen gemeentelijk vastgestelde visie)

- De tennisverenigingen willen verkennen of een concentratie van tennis op een van de sportparken mogelijk is.
- Daarmee zetten de tennisverenigingen in op minder en sterkere verenigingen en multifunctionele sportparken.

Visie Groenblauwe stad (i.c.m. gezondheid)

- We streven naar openbare en toegankelijke sportparken zodat er meer openbare ruimte ter beschikking komt voor wandelaars, fietsers en zelforganiserende sporters, waarbij sportparken de Dordtse inwoners verleiden tot ontmoeten en bewegen.
- De openbare ruimte kan sportiever worden ingericht.
- We zetten in op klimaatbestendige sportparken in 2035, alwaar de sportparken waar mogelijk, een groene buffer vormen voor de stad.

Duurzaamheid en Circulariteit

- In het kader van een energie neutrale stad in 2050 zetten we bij de gebouwde omgeving op de sportparken in op gebruik van duurzame energie. Op platte daken (van onder meer sportclubs, gymzalen en hallen) stimuleren we het gebruik van zonnepanelen en LED verlichting (zoals de verlichting van de sportvelden).
- Bij herontwikkeling, renovatie of nieuwbouw zijn energie neutrale gebouwen het uitgangspunt. We gaan we gefaseerd af van het aardgas.
- In het kader van een Circulair Dordrecht 2050 zetten we in op hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte en gebouwde omgeving (denk aan opstallen op de Sportparken).

Dordtse sportbeleid (sportkompas)

- Sportparken dienen toegankelijk, openbaar en multifunctioneel te zijn, waarop de kracht van zowel verenigde als onverenigde sport maximaal benut wordt.
- We willen onderlinge samenwerking tussen verenigingen op een sportpark stimuleren evenals het toevoegen van maatschappelijke partners (zoals fysiotherapiepraktijk, kinderdagverblijf) op de sportparken.

Nationaal sportakkoord

- We streven naar een breder en intensiever gebruik van sportaccommodaties, waarbij multifunctionaliteit centraal staat.
- We zorgen voor een beweegvriendelijke openbare ruimte, waarbij gewerkt wordt aan de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de groene leefomgeving.
- We zetten in op verduurzaming van sportaccommodaties, waarbij wordt toegewerkt naar energie neutrale sportaccommodaties.

Welke inhoudelijke uitgangspunten stelt het college de raad voor?

Op basis van de stand van zaken van de Toekomstvisie Sportparken en de opgaven en overige ontwikkelingen waar we mee te maken hebben, wordt voorgesteld de volgende uitgangspunten te hanteren in het vervolgtraject van het Programma Sportparken:

Van Visie naar Programma en een betere structuur creëren

Om zowel intern als extern meer duidelijkheid te creëren over sportparken in Dordrecht, wordt voorgesteld structuur aan te brengen door middel van het op stellen van een Programma Sportparken. Een structuur die toekomstbestendig is, aansluit bij de werkwijze die de Omgevingswet voorschrijft en waarbinnen er beter onderscheid ontstaat tussen opgaven en activiteiten. Sportparken is één van de eerste beleidsterreinen die hiermee aan de slag gaat binnen

de gemeente. Het is een onderwerp dat veel andere beleidsterrein raakt en het vraagt om een integrale benadering. De insteek hiervan is om meer duidelijkheid te scheppen over verantwoordelijkheden om te voorkomen dat vraagstukken tussen wal en schip vallen.

Het Programma Sportparken is gebaseerd op de behoefte van de stad en haar inwoners

De visie uit 2015 was mede opgesteld vanuit het oogpunt van bezuinigingen. Dit programma heeft een andere insteek, uiteraard zullen in de prioritering de benodigde financiën een rol gaan spelen. We laten zien welk accommodatieareaal past bij een groeiambitie qua inwonersaantal en wat dit betekent voor het doen van investeringen en structureel benodigde budgetten. Behalve de fysieke investeringen zal er ook aandacht zijn voor niet-fysieke onderdelen. Het formuleren van opgaven en daaruit voortkomende activiteiten wordt leidend in het Programma Sportparken. Hiermee wordt aangesloten op de doelstellingen uit het coalitieakkoord.

Vertalen van de opgaven en activiteiten naar een uitvoeringsagenda en investeringskaart

De geformuleerde opgaven en activiteiten worden geconcretiseerd en gewaardeerd aan de hand van financiële indicaties. Zo ontstaat er een beeld over de investeringsopgave waar de gemeente Dordrecht voor staat. Van belang daarbij is om ook te kijken op welke locaties het wenselijk is om te investeren en te prioriteren.

Integraliteit met andere ontwikkelingen

De eerder genoemde gerelateerde opgaven die een relatie hebben met sport krijgen een plek in het Programma Sportparken. Hierbij is de insteek om de integraliteit en samenhang te verduidelijken tussen deze afzonderlijke en opgaven en krachten te bundelen ('werk met werk maken'). Daarnaast zal het uitdragen van de opgaven en activiteiten van het Programma binnen de organisatie een plek krijgen in het Programma Sportparken zelf. Om daadwerkelijk tot (integrale) uitvoering over te kunnen gaan, moeten de opgaven op het gebied van Sportparken verankerd worden binnen de betrokken organisaties.

Aanscherping rol gemeente

Gezien enkele opgaven waar de gemeente mee te maken krijgt, is het wenselijk om duidelijkheid te scheppen in wat inwoners en sportaanbieders van de gemeente kunnen verwachten. Om duidelijke kaders en besluiten is ook gevraagd door de sportaanbieders op de bijeenkomst van 18 november. Ter illustratie benoemen we de opgave die we zien omtrent de verouderde opstallen van verenigingen op de sportparken. Duidelijk moet worden hoe groot deze opgave daadwerkelijk is en welke verenigingen in staat zijn om hun opstal in de toekomst te financieren. Nu al ontvangt de gemeente signalen dat diverse verenigingen deze rol niet kunnen invullen. Dit betekent dat nagedacht moet worden over een andere benadering, waarbij er ook verschillen kunnen ontstaan in de rol van de gemeente ten aanzien van verenigingen die dit wel óf juist niet meer kunnen financieren. Hierbij kan sprake zijn van maatwerk.

Met welke beperkingen moet de raad rekening houden?

Het thema sport ligt binnen de gemeente Dordrecht onder een vergrootglas. Er zijn veel betrokken sportaanbieders met verschillende meningen en belangen. Het is belangrijk dat zij worden meegenomen in het proces, maar dit betekent niet automatisch dat alle wensen ingewilligd worden. Er is een risico dat er vertraging ontstaat in het proces op het moment dat sportaanbieders zich te weinig herkennen in het op te stellen Programma Sportparken. Goede communicatie is dan ook essentieel om te komen tot een breed gedragen Programma Sportparken.

In de diverse dossiers/trajecten in de afgelopen jaren zijn sportaanbieders geconsulteerd. Het traject om te komen tot Programma Sportparken kan ook een zekere 'moeheid' teweeg brengen. We zijn ons bewust dat we hiermee opnieuw een beroep doen op de sportaanbieders. We gaan er van uit dat een aantal recente besluiten en de daaropvolgende uitvoering (vv Dubbeldam, Sportpark Patersweg) wel voldoende vertrouwen bieden om ook aan dit traject mee te werken.

De algemene uitgangspunten uit het Programma Sportparken krijgen een plek in de (vast te stellen) Omgevingsvisie. De bevoegdheid voor het vaststellen van een Programma komt met de invoering van de Omgevingswet bij het college van b&w te liggen. Op dit moment is niet bekend wanneer de Omgevingswet wordt vastgesteld, maar naar verwachting is dit ná vaststelling van het Programma Sportparken. Dit betekent in principe dat u het Programma Sportparken nog kan

vaststellen. De gemeenteraad behoudt de besluitvormende rechten met betrekking tot financiën. Ook zullen wij een thema avond organiseren waarbij u input kunt geven over het concept Programma Sportparken (zie vervolproces).

Welk proces stelt het college de raad voor?

Na vaststelling van deze Startnotitie, worden de (eerder betrokken) sportaanbieders geïnformeerd. In het gehele traject zal afstemming worden gezocht met de Sportraad, in lijn met de samenwerking in de afgelopen maanden bij verschillende dossiers.

Afronden inventarisatie

De inventarisatie van wat de afgelopen jaren is gedaan op het gebied van sportparken zal worden afgerond. Dit is een aanvulling op wat in de bijlagen is opgenomen, op basis van gesprekken binnen de ambtelijke organisatie en de belangrijkste externe partijen waar de gemeente mee samenwerkt. Hierbij worden ook de genoemde gerelateerde dossiers en opgaven meegenomen. Aan de hand van de inventarisatie wordt bepaald welke opgaven er zijn en welke (nieuwe) activiteiten opgetuigd moeten worden. Om een totaalbeeld te krijgen, zullen de eerder betrokken sportaanbieders gevraagd worden een enquête in te vullen.

Betrekken sportaanbieders

Als er een eerste structuur is van opgaven en activiteiten, wordt een avond georganiseerd met de sportaanbieders. Zij kunnen aangeven of zij zich hierin herkennen en of zij doelen en activiteiten missen. De bedoeling is om dit na het zomerreces (september) te organiseren. Tijdens deze bijeenkomst zullen de verwachtingen over en weer gedeeld worden. Welke rol wordt van de gemeente verwacht bij de uitvoering en wat gaan de sportaanbieders zelf doen om invulling te geven aan het Programma Sportparken? Het Programma moet immers ook werkbaar zijn voor de sportaanbieders. Ook in deze fase zal er nadrukkelijk samenwerking worden gezocht met de Sportraad.

Opstellen Programma Sportparken

In oktober en november worden de uitgangspunten uit deze Startnotitie vormgegeven in het Programma Sportparken, om vervolgens in een thema avond voor te leggen aan de gemeenteraad.

Vaststellen Programma Sportparken

De bevoegdheid voor het vaststellen van een Programma ligt voorlopig nog bij de gemeenteraad. Daarnaast behoudt de gemeenteraad haar besluitvormende rechten met betrekking tot financiën. Vaststelling van het Programma Sportparken wordt verwacht in december 2020 (dat zal na behandeling van de begroting 2021 zijn). De overkoepelende visie op Sportparken wordt (ook) vastgesteld via de Omgevingsvisie.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

Om te komen tot het opstellen van het Programma Sportparken wordt binnen de reguliere begroting van Team Sport budget gereserveerd voor het organiseren van de diverse bijeenkomsten waaraan gedacht wordt. Mogelijk is er behoefte aan kleine aanvullende onderzoeken, zoals het bepalen van het gewenste sportareaal. Het uiteindelijk vast te stellen Programma moet inzicht geven in kosten en (mogelijke) financieringsbronnen.

Uitvoeringsbudget Toekomstvisie Sportpark fase 1

Naar aanleiding van de Toekomstvisie in 2015 is (na een bezuinigingsronde) uiteindelijk een bedrag van € 5,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van fase 1. € 70.000 is gebruikt voor de verhuizing van FC Dordrecht Amateurs (OMC) en nog eens € 800.000 is bestemd voor de definitieve inhuizing van de vereniging in het stadion. Rondom de besluitvorming over het Haalbaarheidsonderzoek Sportpark Krommedijk (RIS 2504649) is hier ook aandacht voor gevraagd.

Rondom de recente besluitvorming *Vaststellen Herziening eerdere besluitvorming Sportpark Schenkeldijk* (RIS 2549659) is aangegeven wat er op korte termijn staat te gebeuren. Prioriteit is nu om duidelijkheid te verkrijgen over het resterende budget na besluitvorming over de accommodatie vv Dubbeldam, en parallel daaraan het faciliteren van de voetbalsport op Sportpark

Schenkeldijk. Er is een voorbereidingskrediet van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de uitwerking van de verhuizing van de vv Dubbeldam op Schenkeldijk en € 89.000 voor een investering in Sportpark Patersweg.

Daarnaast zijn we in afwachting van besluitvorming over het financieren van een kunstgrasveld op Sportpark Krommedijk in de begroting 2021. Wanneer hier geen aanvullende middelen voor komen, zal dit ook prioriteit hebben voor het aanwenden van het budget Uitvoering Toekomstvisie fase 1.

Voor de langere periode wordt gedacht aan investeringen die nodig zijn in de volgende onderwerpen:

- optimaliseren ruimtegebruik
- investeringsmogelijkheden voor (financieel gezonde) sportaanbieders voor stimuleren accommodatieontwikkelingen
- investeringen in "grijze" infrastructuur op de sportparken
- inspelen op kansrijke ontwikkelingen in samenwerking met Opgaven als Bouwende Stad en Groenblauwe Stad of integrale samenwerkingen met Onderwijs.

Het Programma Sportparken zal hier verdere duidelijkheid in moeten geven.

De raad van de gemeente DORDRECHT;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van 19 mei 2020 inzake Startnotitie herijking Toekomstvisie Sportparken;

b e s l u i t :

de inhoudelijke kaders ten aanzien van het Programma Sportparken, zoals geformuleerd in deze Startnotitie, vast te stellen;

in te stemmen met het in de Startnotitie Programma Sportparken voorgestelde proces.

Aldus besloten in de vergadering van

Bijlagen

---

1. 20200511 Bijlagen startnotitie Herijking sportparkenvisie def college versie 11 mei.pdf